

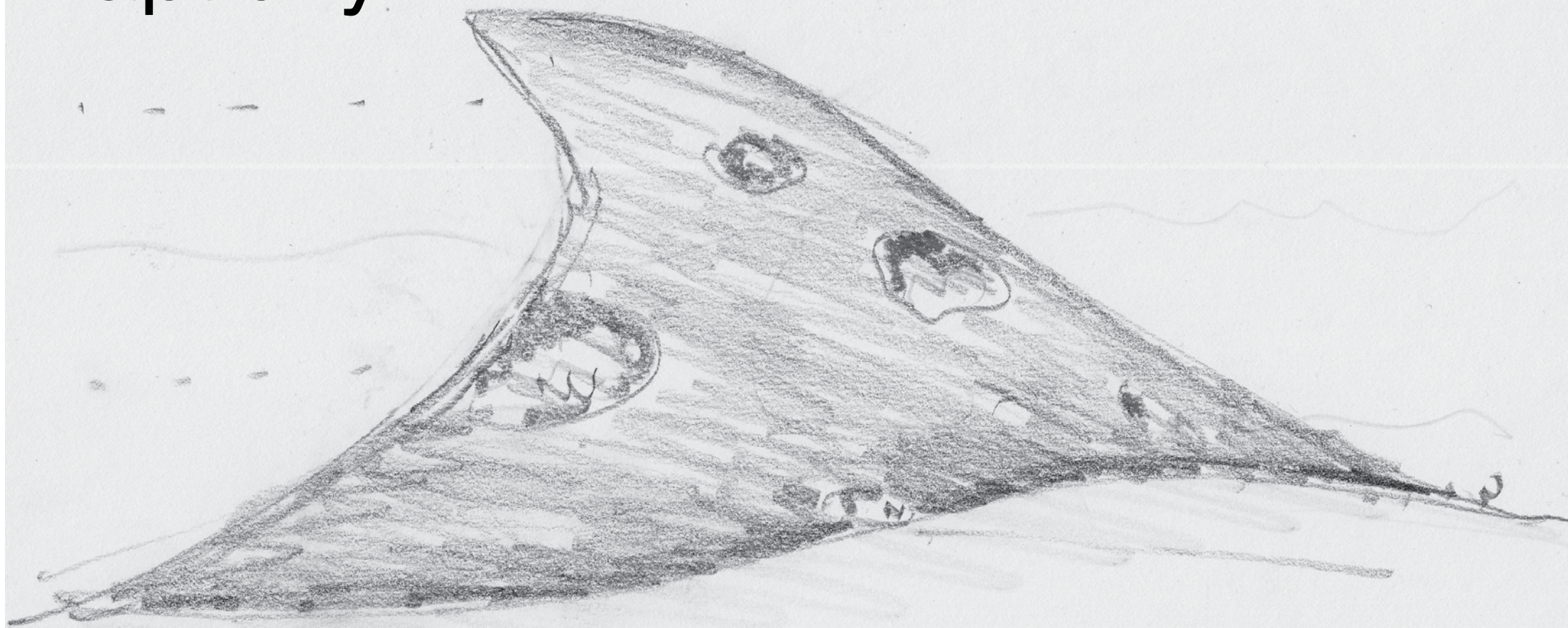
Společnost povolnosti: čtyři excesy

V knize *Český snář* Ludvík Vaculík napsal, že „potřeba harmonického soužití ve společnosti vede člověka k tomu, že místo aby řešil problémy společnosti, vytváří si svou vlastní společnost“. Vaculíkova věta patří do kontextu diskuzí o paralelní polis, obci disidentů, ale platí obecně, zachycuje tendenci všech pokusů o nápravu společnosti stát se sektou. Řekněme, že lidé mají tendenci budovat „dogmatické obce“, které mají pevná pravidla a jejíž členové se navzájem utvrzují ve svých verzích světa.

Americký publicista Farhad Manjoo narušil svou knihou *True Enough: Learning to Live in a Post-fact Society* z roku 2008 mýtus o osvobozující roli internetu. Naopak, tvrdí, ten velmi posílil obecnou tendenci číst informace selektivně tak, aby byly v soulase s naší verzí světa a znehodnotit nebo „zazdívat“ informace, které ji rozvrací. Internet není v pohledu autora síť spojující lidstvo v jedno publikum, mnohem spíše je mořem, v němž se ustavují ostrovy, od sebe navzájem izolované, na nichž se zabydlují „dogmatická bratrstva“. Definujme rozdíl mezi faktem a hodnotou jednoduše: v každé diskuzi předpokládáme něco, o čem se už nediskutuje – to jsou fakta; hodnoty naopak jsou to, o čem vedeme diskuzi (verze světa, jak je, a verze světa, jak by mohl být, se říká). V „postfact society“ hranice mezi faktem a hodnotou ztratily relevanci, proudy nových a nových informací a obrazů nabízejí nové a nové možnosti jak se „přijetí faktického světa“ vyhnout, vždy se najde svědek opačných faktů (někdo mi dosvědčí, že fakta, o která opírám svou verzi světa, jsou zmanipulované). Shrňme tu situaci ve formuli „postfaktický veřejný prostor“. Charakterizuje ho rychlé stírání rozdílu mezi relevantním a irrelevantním a mezi fakty a názory.

Většina sporů končí v epoše internetových diskuzí ustavením dogmatických bratrstev, které se opevňují proti argumentaci. Příkladem budiž velké téma blogerů – negativní důsledky vakcinace

Jan Kaplický

23 - 12 - 05

Black Water

Architekt – politika – budoucnost

Část nepublikovaného rozhovoru
Elišky Kaplicky - Fuchsové (EK) s architektem
Janem Kaplickým (JK)

EK: Kdo je podle tebe architekt? Co znamená být architektem?

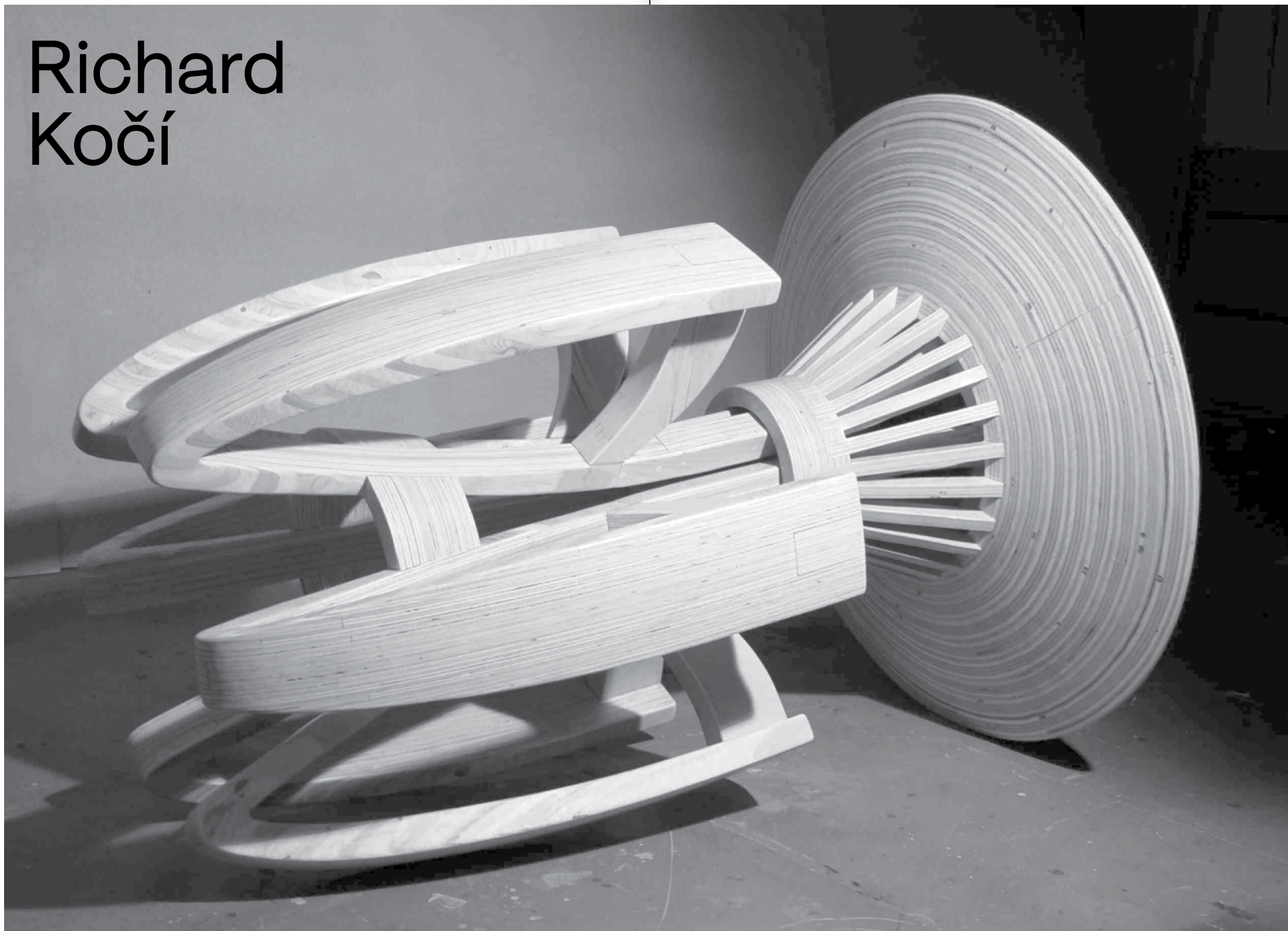
JK: Především je to člověk, muž nebo žena, který je zapálen pro věc od rána do večera, i přes noc třeba... Nepřichází v úvahu, aby pracoval denně jen od devíti do šesti, nebo že by o víkendu nedělal vůbec nic. Architekt musí pracovat sedm dní v týdnu, jinak to prostě nejde. Ten zájem a nasazení je naprosto zásadní. Je to jedno z povolání, které se nedá odbývat, prostě povolání na celý život. Bohužel si to často uvědomíme moc pozdě. Existuje ale na světě několik úžasných výjimek, na jejichž práci je to zřetelně vidět.

EK: Jaký má charakter? Mohl bys krátce charakterizovat architekta?

JK: Architekti jsou částečně velice egocentriční, protože musí být jistým způsobem. Současně ale musí být obklopeni přáteli, musí být schopni budovat si styky, musí mít řadu nápadů a dokázat si najít práci. Vlastně je to spíše povolání než práce. Architekti by měli být jako umělci. Každé povolání má v sobě něco uměleckého, pokud se děje s patřičným zapálením... Když někdo konstruuje závodní automobily, taky je umělec. Čili dělá něco, o čem ostatní nemají potuchy.

Architekt nesmí ztrácet kontakt se svým okolím. Pokud se začne uzavírat do sebe, zvláště v určitém věku, je zle, protože tím ztrácí možnost výměny názorů. Musí se neustále vzdělávat, znát jazyky, pořad něco číst a tak dále. Je úplně jedno, jestli jsou to knihy o architektuře, novely, čínská poezie nebo denní tisk. Jistým způsobem by měl i vědět, co se děje v politice, protože architektura je bohužel taky politická záležitost.

Richard Kočí

František Lesák

